

Rapport | 2017-11-29

Friställning av skyddsvärda träd 2017

Redovisning av utförda åtgärder

Mikael Lindén
Naturvård & reservatsförvaltning
Naturcentrum
Telefon (direkt): 0852302520
E-post: mikael.linden@sodertalje.se

Innehållsförteckning

Bidraget	3
Urval av områden	4
Översiktskarta med arbetsområden	5
1. Almnäs (Norväst om Måsnaren)	6-7
2. Brandalsund	8-9
3. Järna tätort	10-11
4. Naturskolan (Lina).....	12-13
5. Solåkraby (Farstanäs)	14-15
6. Tveta (Sydost om Måsnaren).....	16-17
Sammanfattning.....	18

Bidraget

I slutet av 2016 tog Länsstyrelsen i Stockholms län (Mats Gothnier) kontakt med Naturcentrum på Södertälje kommun (Mikael Lindén) om möjligheten att få bidrag för friställning av skyddsvärda träd inom kommunen under 2017. Bidraget uppgick till 150 000 kr och detta skulle användas under 2017 utanför skyddade områden och en redovisning skulle vara inlämnad 30 nov 2017. Inom arbetet ryms åtgärder för både äldre/grövre träd och yngre träd som ses som rekryteringsträd. Genom en rekvisition som kommunen skickade till Länsstyrelsen så betalades bidraget ut och detta skrevs in i den interna budgeten för Naturcentrum som en egen post för att kunna hålla reda på kostnader knutna till projektet.

Urval av områden och utförande

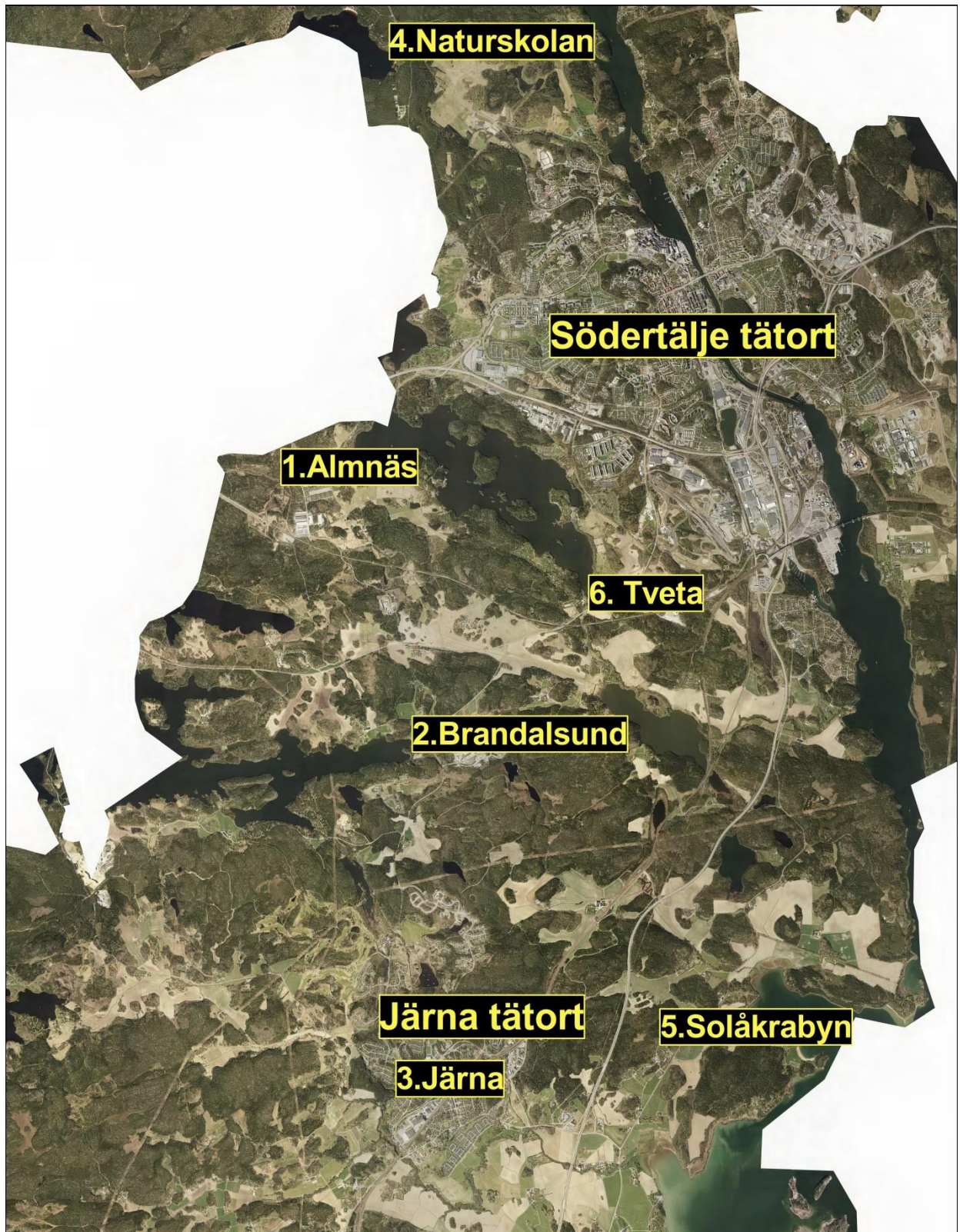
I bidraget så namngav Naturcentrum områden där vi skulle jobba men vi var även tydliga med att det inte är säkert att det blir just de områdena. Då man aldrig vet hur markägare eller t.ex. jordbruksarrendatorer ställer sig till åtgärderna eller att man t.ex. måste åka på deras jordbruksmark.

Naturcentrum i Södertälje kommun har under flera år jobbat med friställning av skyddsvärda träd. Under 2012-2013 inventerade Naturcentrum skyddsvärda trädmiljöer som kan ses som en del av det arbete som Länsstyrelsen redan hade påbörjat i andra kommuner. Denna inventering har varit ett stöd till urvalet för åtgärder 2017.

I flera utav områdena har vi tidigare år redan jobbat med åtgärder. Så det som har gjorts under 2017 med bidragspengarna har delvis varit en fortsättning. När vi gör åtgärder för skyddsvärda träd (framförallt ek) så delar vi upp gallringen över en längre tid så att både träd och mark inte ska chockas.

När vi jobbat med friställandet så är det framförallt ek som har gynnats men även träd som tall och asp har gynnats av åtgärderna. Entreprenörer som använts är välinsatta i hur vi vill att gallringen ska ske och för skotning har vi använt både entreprenör och kommunens egna maskiner. En tät dialog och avstämningar ute i fält har kontinuerligt genomförts.

Översiktskarta med arbetsområden

1. Almnäs (Nordväst om Måsnaren)

Kommunägd mark

I Almnäs har vi tidigare jobbat med friställning av framförallt ek så årets gallringar är en fortsättning. Arbetet har utförts i två områden. Närmast sjön finns det 4-5 riktigt grova gamla ekar och runtomkring finns det ca 5 rekryteringsträd. Området är registrerat som nyckelbiotop och Skogsstyrelsen är kontaktad inför åtgärderna. I slänterna ner mot sjön växer det rikligt med hassel och vi har även ringbarkat en del träd. I detta område har vi tidigare ringbarkat al med mycket goda resultat. I det västra området har vi gallrat fram ca 10 rekryteringsekar längs en grusväg. Här är det mycket rekryteringsträd och arbetet är en förlängning av tidigare gallringar längs vägen. Riset har skotats ut till vägen söder om byggnaderna (se karta) och stockar har skotats längre till större asfalterad väg där lastbil kan hämta. I båda områden så har vi även röjt sly från tidigare åtgärder.

Lyckad åtgärd i ett område där det finns både grova äldre träd och mycket yngre att bygga vidare på.

Almnäs

2. Brandalsund

Hos privat markägare längs vägen ner mot Brandalsunds naturreservat.

I området så finns det mycket ekar i varierande storlek. Några har börjat bli vidkroniga med grövre stam. Sammanlagt så har ca 50 ekar gynnats av gallringen. Det har bara tagits bort gran men på sikt bör man även gallra bort lövträd som står för nära ekarna. En åtgärd som vi har planerat runt midsommar 2018 är att ringbarka framförallt asp. Dessa får sedan sakta dö under några år för att senare fällas. Medan de dör utgör de inte heller samma hot för ekarna då de ganska fort blir avlövnade och skuggar då inte ekarna. Stockar och ris fick dras ner mot åkerkanten för att sedan kunna köras till södra sidan av åkern enligt överenskommelse med markägaren.

Väldigt bra samarbete och fint resultat.

Brandalsund

3. Järna tätort

Kommunägd mark i tätorten

En grövre ek och 3 stycken rekryteringsträd har friställts. Runt om står det främst uppstammade björkar som det har gallrats i så åtgärden gynnar även de björkar som står kvar. Sly har även röjts i området. Här planerar vi att under 2018 montera en ek-skylt (Skogsstyrelsens illustrerade) då det är så många människor som passerar.

Roligt att göra något tätortsnära och har samarbetat med parkförvaltningen i Järna som tar kostnaderna för bortkörning av material.

Järna tätort

4. Naturskolan (Lina)

Kommunägd mark

Ett område precis norr om Lina naturreservat som vi jobbat med tidigare. 2 större ekar och ca 4 stycken yngre ekar har gynnats. Här är det även flertalet äldre tallar och aspar som har gynnats av åtgärden. I markskiktet finns det både yngre och äldre hasselknippen. Genom området har vi en trädstig som har sin start vid naturskolan så information om t.ex. ek finns på pedagogiska skyltar anpassade för barn. Ris och stockar har körts till befintliga högar som används i reservatsskötseln.

Fint bryn som skapats längs grusvägen med skyddsvärda träd.

Naturskolan

5. Solåkraby (Farstanäs)

Privat mark

Område i direkt anslutning till Farstanäs naturreservat. 8 grövre ekar och ett 30-tal rekryteringsträd har gynnats. I områdets nordvästra del finns det även äldre tallar som gynnats. I markskiktet kommer det rikligt med ung ek som har lämnats när slyröjning har genomförts. När vi ändå var på plats så gallrade vi även i den delen som är i reservatet men detta har inte registrerats som kostnader inom bidraget. Här finns det 5 grövre ekar och ett 30-tal rekryteringsträd. Ris och stockar har körts till en plats som används i reservatsskötseln. Allt material är inte utkört då mycket måste hämtas via åker och då måste vi invänta att det blir ordentlig tjäle för att inte förstöra höstsådden.

Väldigt fin ekmiljö med många grova ekar och mängder med rekryteringsträd. Bra samarbete med privata markägaren. Kanske ett framtida fårbete.

Solåkraby

Del i reservatet

6. Tveta (Sydost om Måsnaren)

Kommunägd mark

Det östra området har parkförvaltningen på kommunen tidigare jobbat i. Här finns ca 12 grövre vidkroniga ekar och ett 20-tal rekryteringsträd. Området är även rikt på äldre grov asp som gynnats av åtgärderna. Längs vägen i sydost kunde vi inte ta fler träd då de riskerar att falla över vägen som behöver stängas av vid genomförande. Detta är något som vi tar med oss till framtida åtgärder. Det västra området innehåller ett 20-tal rekryteringsekar och bl.a. äldre asp, rönn och lönn. Här har vi tagit extra försiktigt för att gynna de yngre ekarna som stått skuggigt under högre träd. Inget material har körts ut i områdena då det är för blött. Detta gör vi under vårvintern 2018.

Mycket fina ekmiljöer som många passerar med bil och som ligger i fint kulturlandskap med närhet till Tveta kyrka, sjön Måsnaren, Eklundsnäs camping och åkrar med fina holmar.

Tveta

Rekryteringsområde

Sammanfattning

Mycket bra initiativ av Länsstyrelsen som erbjöd bidraget. Då vi årligen jobbar med naturvårdsåtgärder och har inkörda entreprenörer så kunde vi på ett bra sätt genomföra arbetet. Extra roligt är att två områden är på privat mark. Från områdena har vi redan fått positiv respons från allmänheten. Skulle de gynnade arterna kunna tala så tror vi nog även att de är ganska nöjda. Sammanlagt så har ca 25 grova/äldre ekar och 140 rekryteringsträd friställts. Vi tycker att det är väldigt viktigt att i tidigt skede jobba med rekryteringsområden. Står de för skuggigt i starten av sina liv så blir de oftast uppstammade ekar som har svårt att nå den grovlek och ålder som behövs för att gynna en mångfald av arter. Generellt så finns det även gott om små ekar (1-3 m) i områdena. Vid fällning så har vi undvikit att slå sönder dessa och i flera områden har även röjningar av sly gjorts för att ge dessa småttingar ljus.

Allt arbete är inte klart då det finns en del ris och stockar kvar i områdena men det är något vi planerar in i vårt årliga arbete för 2018. Kostnaderna har överstigit bidraget för 2017 men rymms inom vårt eget arbete med friställning.

Med vänliga hälsningar/ Mikael Lindén, naturvård & reservatsförvaltning Södertälje kommun

